

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Графічний дизайн	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	1-2

РОБОТА В ГРАФІЧНИХ МАТЕРІАЛАХ

Семестр 1 (осінь 2023)
5 вересня — 15 грудня

Семестр 2 (весна 2024)
29 січня – 15 травня

Викладач	Христенко Владислав Євгенійович, доцент ХДАДМ
E-mail	khristenko19041963@gmail.com (власний)
Заняття	За розкладом
Адреса	к. 11, поверх 1, корпус 1, вул. Мистецтв 8
Телефон	050 400-31-44; +38 (057) 706-28-11 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — РГМ); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *jpeg, pd, indd*. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

У випадку дистанційного навчання технічне забезпечення учбового процесу здійснюється учбовою частиною ХДАДМ.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Робота в графічних матеріалах» (РГМ) є певний обсяг знань з історії графіки, історії мистецтв тощо. Обов'язковим є достатній рівень знань та компетенцій з основ композиції і формотворення, а також наявність практичних навичок у роботі в графічних матеріалах.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Христенко В.Є. Техніки авторського друку: офорт, літографія, шовкотрафаретний друк: навчальний посібник / В.Є. Христенко. – Х.: Колорит, 2004. – 83 с. :іл.
2. В. Є. Христенко. Методичні вказівки кафедри з роботи в графічних матеріалах. ХДАДМ.
3. Методичний фонд майстерні літографії кафедри Графічного дизайну.
4. Методичні експозиції з графічних матеріалів майстерні офорту кафедри Графічного дизайну.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Аудиторні заняття проводяться згідно розкладу за умовами роботи графічної майстерні з дотриманням правил безпеки. (Інструктаж з ПБ проводить завідувач творчою майстернею). Заняття проводяться у дистанційному форматі з використанням платформи ZOOM

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. Використання аудіо можливе за узгодження з іншими учасниками учбового процесу. В майстерні у навчальний час тільки робота за фахом дисципліни. Підготовка до інших занять недопускається. За необхідності студент має спитати дозволу вийти з

аудиторії. Власна творча робота у майстерні у вільний час ті під час інших занять дозволяється тільки за згоди викладача, що веде заняття.

Вітається творчі пошуки, власне творче переосмислення теми завдання, аргументоване відстоювання позиції.

У разі виникнення проблем особистого життя, не пов'язаних з навчальним процесом обов'язкове інформування викладача, куратора курсу і узгодження питань організації навчального процесу з деканатом.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтвержені). Запізнення на заняття не вітаються. Викладач фіксує відвідування занять і додаткові консультації у відповідних формах звітності. Організаційні питання вирішуються зі старостами і кураторами курсу.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності під час праці над своїми творчими роботами. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час ретельного контролю помічено елементи плагіату, робота не розглядається.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattva-akademichna-dobrochesnist-325783.html>;
<https://saiup.org.ua/novyny/akadem-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

МЕТА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ: *Мета та завдання курсу «Робота в графічних матеріалах» і його місце в навчальному процесі.*

В загальній системі підготовки бакалаврів з графічного дизайну дисципліна «Робота в графічних матеріалах» сприяє отриманню студентами широких професійних навичок, здійснює позитивний вплив на формування творчих якостей і високої художньої культури.

Мета викладання дисципліни:

- надати загальне уявлення про різні види друку: площинного (літографія, офсет), високого (дереворит, лінорит та ін.), глибокого (офорт та ін.), шовкотрафаретного друку
- розвинути творчі можливості студентів
- збагатити творчий потенціал майбутніх фахівців різноманітними виразними можливостями технік авторського друку
- навчити студентів застосовувати техніки авторського друку та їх специфічні ефекти у графічному дизайні.
- підняти професійний та культурний рівень студентів.

Завдання дисципліни спрямовані на збагачення творчого інструментарію художника графічного дизайну, закріплення навичок творчої роботи, професійного застосування технік авторського друку у графічному дизайні.

Метод навчання:

- практичне поетапне виконання навчальних завдань при постійному теоретичному і практичному керівництві викладача, навчальних майстрів графічних майстерень на їх навчальній базі,
- самостійна творча робота по тематиці навчальних завдань, вивчення творчих можливостей графічних матеріалів під час літніх навчально-виробничих практик,
- робота в бібліотеці з виданнями по темах курсу, вивчення творчості митців - графіків, відвідини виставок та інших творчих заходів, що проводяться творчими спілками, музеями та галереями міста Харкова.

Метод повідомлення нових знань — практична робота в процесі виконання завдань.

Основна форма вивчення курсу — практичні завдання на базі графічних майстерень ХДАДМ.

Мета запропонованих завдань — набуття та вдосконалення творчих навичок у роботі в різних графічних техніках, розширення творчих можливостей майбутнього фахівця у галузі графічного дизайну.

Основними дидактичними принципами, покладеними в основу викладання дисципліни є:

- навчання на високому рівні вимог щодо фахового оволодіння матеріалом;
- швидкий темп засвоєння навчального матеріалу;
- усвідомлення матеріалу через власний творчий доробок (активні форми навчання);
- систематична робота над особистісним розвитком студентів.

Принцип зростання складності завдань є постійним, а конкретні вправи, що формують кожний етап роботи та постановка навчальних задач у них, є перемінними і повинні наповнюватися новим змістом, реагувати на потреби індивідуального підходу до творчих особистостей. Саме у можливості істотно та вчасно змінювати зміст завдань, стежачи за зміною тенденцій у графічному мистецтві та сучасністю обраних тем, міститься потенціал створення сприятливих умов для розвитку індивідуальної майстерності майбутнього дизайнера. За термін навчання студенти повинні привчатися працювати у режимі, коли викладач ставить задачу, але не дає прямих рекомендацій щодо вирішення творчих проблем. Через корегування композиційних, виразних та творчих задач, що вирішуються за час виконання

програмних завдань, викладач має змогу сприяти якомога більше творчому зростанню майбутнього фахівця, індивідуалізації його творчого обличчя.

Розвиток у процесі навчання здійснюється не тільки змістом навчального матеріалу, але й особистістю викладача, його власним творчим та професійним доробком і стилем спілкування зі студентами.

Дисципліна забезпечує такі загальні компетентності як:

ЗК 1 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 6 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

та спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 6 Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у графічних матеріалах

Результати навчання:

РН 1 Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.

РН 6 Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.

РН 7 Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.

РН 13 Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.

РН 14 Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації і творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики

РН 16 Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності.

РН 18 Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Робота в графічних матеріалах» складається з 4 модулів, які містять 2 теми, зв'язаних між собою змістовими складовими.

1 курс, 1-2 семестри. ШОВКОТРАФАРЕТНИЙ ДРУК

1 СЕМЕСТР

1 МОДУЛЬ містить 1 тему

1. Шовкотрафаретний друк (чорно-білий).
  - вивчення техніки та образотворчих можливостей шовкографії.
  - Виконуються два завдання: композиція у формі натюрморту.

2 МОДУЛЬ містить 1 тему

2. Шовкотрафаретний друк (чорно-білий).
  - вивчення техніки та образотворчих можливостей шовкографії.
  - Виконуються два завдання: композиція у формі пейзажу, та за вибором студентів – вітальна або святкова листовка.

2 СЕМЕСТР

1 МОДУЛЬ містить 1 тему

3. Шовкотрафаретний друк (кольоровий).
  - вивчення можливостей кольорового друку в шовкографії.
  - Виконуються одне завдання: композиція у формі натюрморту; міський пейзаж на 4 кольори у контрастній кольоровій гамі.

2 МОДУЛЬ містить 1 тему

4. Шовкотрафаретний друк (кольоровий).
  - вивчення можливостей кольорового друку в шовкографії.
  - Виконуються одне завдання: композиція у формі натюрморту; міський пейзаж на 4 кольори у нюансній кольоровій гамі, та за вибором студентів – вітальна або святкова листівка на 4 фарби

Шовкотрафаретний друк. 1 семестр. Чорно-біла шовкографія.

Тижні занять	Зміст заняття
1	Вступна бесіда. Техніка матеріали та устаткування майстерні шовкотрафаретного друку. Основи друку. Техніка бек спеки. Завдання на семестр. Модулі оцінки.
2	Перше завдання. Композиція із предметів в неглибокому просторі. Постановки, робота над композиційними варіантами. Обговорення результатів
3	Розробка основного ескізу. Композиційні та стилістичні пошуки.
4	Розробка основного ескізу. Доробка і виконання оригіналу ескізу.
5	Друге завдання. Міський пейзаж. Перегляд замальовок. Обговорення.
6	Розробка основного ескізу. Композиційні та стилістичні пошуки.
7	Розробка основного ескізу. Доробка і виконання оригіналу ескізу.
8	Перегляд ескізів самостійної роботи (Різдвяна листівка) Доробка оригіналів. Оцінка першого модулю.
9	Сканування оригіналів. Обробка файлів відносно вимог шовкотрафаретного друку.
10	Сканування оригіналів. Обробка файлів відносно вимог шовкотрафаретного друку. Друк діапозитивів
11	Виготовлення друкарських форм. Натягування сіток, Експонування друкарських форм
12	Виготовлення друкарських форм. Натягування сіток, Експонування друкарських форм
13	Друк першого завдання. Перегляд результатів
14	Друк другого завдання. Перегляд результатів
15	Друк самостійного завдання. Перегляд результатів. Оформлення естампів.

Шовкотрафаретний друк. 2 семестр. Кольорова шовкографія.

Тижні занять	Зміст заняття
1	Вступна бесіда. Техніка матеріали та устаткування майстерні кольорового шовкотрафаретного друку. Основи друку. Завдання на семестр. Модулі оцінки.
2	Завдання 1 . Міський пейзаж на чотири кольори. Друк у двох кольорових гамах.
3	Перегляд замальовок, робота над композиційними варіантами. Обговорення результатів
4	Розробка основного ескізу. Композиційні та стилістичні пошуки.
5	Розробка основного ескізу. Доробка і виконання оригіналу ескізу.
6	Завдання 1 . Авторська вітальна листівка на чотири кольори.
7	Розробка основного ескізу. Композиційні та стилістичні пошуки.
8	Розробка основного ескізу. Доробка і виконання оригіналу ескізу.
9	Сканування оригіналів. Обробка файлів відносно вимог шовкотрафаретного друку.
10	Сканування оригіналів. Обробка файлів відносно вимог шовкотрафаретного друку. Друк діапозитивів
11	Виготовлення друкарських форм. Експонування друкарських форм.
12	Друк першого завдання. Контрастна гама, 1-2 фарби. Перегляд результатів
13	Друк першого завдання. Контрастна гама, 3-4 фарби. Перегляд результатів
14	Друк першого завдання. Нюансна гама, 1-2 фарби. Перегляд результатів
15	Друк першого завдання. Нюансна гама, 3-4 фарби. Перегляд результатів . Оформлення експозиції до перегляду

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за шкалою ХДАДМ	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
75–81	C	
64–74	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінки знань та умінь студентів з дисципліни

«Робота в графічних матеріалах»

Бали			Критерії оцінювання
	Модуль1 0–50	Модуль2 0–50	
A	45-50	45-50	(«відмінно» за національною шкалою, A — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів 1-3 місце) у міжнародних або усеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з дизайну.
B	41-44	41-45	(«добре» за національною шкалою, B — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок
C	35-40	35-41	(«добре» за національною шкалою, C — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки..
D	32-34	32–32	(«задовільно» за національною шкалою, D — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).
E	30–31	30-32	(«задовільно» за національною шкалою, E — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).
FX	17–29	18–29	(«незадовільно» за національною шкалою, FX — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.
F	1–14	1–14	(«незадовільно» за національною шкалою, F — за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність у творчій і виставковій діяльності, участь у художніх виставках регіонального, всеукраїнського та міжнародного рівня, дипломи учасників та переможців фахових конкурсів різного рівня

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Богомольний Н. Я. Техника офорта / Н. Я. Богомольний, А. В. Чебыкин — Киев: Вища школа, 1978. — 141 с.
2. Бойчук А.В., Даниленко В.Я. Харьковская школа дизайнера (Методические материалы. Дизайн-образование). – М.: ВНИИТЭ, 1990.
3. Даниленко В.Я. Дизайн. Підручник. – ХДАДМ, 2004.
4. В'юник А. О. Екслібриси українських художників / А. О. В'юник. — Київ : Мистецтво, 1977. — 247 с
5. Касьян З.– Москва: Мистецтво графіки.– Київ: Держвидав. 1960.
6. Куленко М. Авторська накладна графіка / М. Куленко. — Київ : вид-во КНУБА, 2001. — 124 с.
7. Лагутенко О. Нариси з історії української графіки ХХ століття / О. Лагутенко. — Київ : Грані-Т, 2007. — 168 с.
8. Лагутенко О. Українська графіка першої третини ХХ століття / О. Лагутенко. — Київ : Грані-Т, 2006. — 240 с.
9. Степовик Д. В. Українська графіка XVI – XVIII століть / Д. В. Степовик. — Київ : Наукова думка. 1982. — 331 с.
10. Суворов В. П. Искусство литографии. – Москва: Советский художник. 1964 (допущено як посібник для вищих учбових закладів)
11. Турченко Ю. Я. Український естамп / Ю. Я. Турченко. — Київ : Наукова думка, 1964. — 235 с.
12. В. Є. Христенко. Техніки авторського друку, навчальний посібник, ХДАДМ, 2004, Колорит. Харків. (допущено як посібник для вищих учбових закладів)
13. В. Є. Христенко. Техніки авторського друку, навчальний посібник, видання друге, ХДАДМ, 2013, Мадрид. Харків. (допущено як посібник для вищих учбових закладів)
(допущено як посібник для вищих учбових закладів)

Допоміжна

1. Графіка. Енциклопедія сучасної України. [Електронний ресурс] — Режим доступу: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=26851. (дата звернення: 01.08.2021). — Назва з екрана.
2. Капр А. Эстетика искусства шрифта. – Москва: Книга, 1979.
3. Логвин Г. Н. З глибин. Гравюри українських стародруків XVI – XVIII ст. / Г. Н. Логвин. — Київ : Дніпро, 1990. — 707 с.
4. Овчинников В. Історія книги: еволюція книжкової структури : навч. посіб. / В. Овчинников. — Львів : Світ, 2005. — 420 с.
5. Поліщук А. А. Теорія та практика графіки : навч. посіб. / А. А. Поліщук. — Київ : Ун-т ім. Бориса Грінченка, 2015. — 309 с.
6. Рудер Э. Типографика. – Москва: Книга, 1982.
7. Шевченко В. Я. Композиція плаката / В. Я. Шевченко. — Харків : Колорит, 2007. — 134 с.
8. 45. Шпак О. Д. Українська народна гравюра XVII-XIX століть / О. Д. Шпак. — Львів : Національна академія наук України. Інститут народознавства, 2006. — 224 с.
9. 46. Яців Р.М. Львівська графіка / Р. М. Яців. — Київ : Наукова думка, 1992. — 119 с.

Студенти можуть використовувати альбоми та монографії про творчість українських та зарубіжних художників, періодичні видання з тематики образотворчого мистецтва, графіки та графічного дизайну.